

Allegro sonatowe

To forma stanowiąca pierwszą część cyklu sonatowego, utrzymana w szybkim tempie i oparta na 2 kontrastujących tematach.

Allegro sonatowe tworzą 3 główne odcinki:

1. ekspozycja
2. przetworzenie
3. repryza.

Ekspozycja

Na początku słyszymy I temat zwykle o energicznym, rytmicznym charakterze (tzw. męski). Po nim następuje łącznik modulujący do innej tonacji. Następnie słyszymy II temat śpiewny, liryczny (tzw. żeński). Po zakończeniu II tematu pojawia się zwykle jakaś nowa myśl muzyczna lub rodzaj zakończenia – epilog.

(wstęp) I temat łącznik II temat epilog

Przetworzenie

Kompozytor wykorzystuje motywy, frazy, a nawet całe zdania zaczerpnięte z obu tematów i przerabia je stosując w tym celu wszystkie możliwe środki muzycznego wyrazu: modulacje, progresje, wzmoczoną dynamikę itp. Rozmiary i siła wyrazu przetworzenia mogą być różne – jest to zależne od intencji kompozytora.

Repryza

Jest powtórzeniem ekspozycji, ale z pewnymi zmianami. II temat ukazuje się w tej samej tonacji co pierwszy. Mamy tu pogodzenie się ze sobą obu myśli muzycznych mimo ich całkiem odrębnego charakteru. Łącznik ulega zmianie, bo nie musi modulować do innej tonacji.

Po reprzyzie czasem pojawia się koda – szerzej rozbudowane zakończenie o tempie zazwyczaj nieco przyspieszonym.